

Тютюнник Ю.М.

Полтавська державна аграрна академія

МЕТОДИЧНІ ОСНОВИ ОЦІНКИ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ

Одна з найважливіших характеристик фінансового стану – забезпечення стабільності діяльності суб'єктів господарювання з позиції довгострокової перспективи. Вона пов'язана із загальною структурою балансу підприємств, їхньою залежністю від кредиторів та інвесторів. Фінансова стійкість – багатогранне поняття, яке включає в себе оцінку різних напрямів діяльності підприємств.

Суть фінансової стійкості визначається ефективним формуванням, розподілом і використанням фінансових ресурсів. Її оцінка дозволяє зовнішнім суб'єктам аналізу (насамперед партнерам по договірних відносинах) визначити фінансові можливості підприємств на тривалу перспективу. Фінансова стійкість являє собою комплексне поняття, яке формується в процесі всієї виробничо-господарської діяльності, під впливом різних фінансово-економічних процесів, і є головним компонентом загальної економічної стійкості підприємств.

Фінансово стійкими можна вважати такі підприємства, які за рахунок власних фінансових ресурсів покривають кошти, вкладені в активи, не допускають невиправданої дебіторської та кредиторської заборгованості і вчасно розраховуються за своїми фінансовими зобов'язаннями. Фінансово стійкі підприємства здатні забезпечити безперервний ефективний процес виробництва та реалізації продукції, його розширення й оновлення, розвиток інших сфер діяльності на основі зростання прибутку і активів при збереженні необхідного рівня платоспроможності.

Фінансову стійкість господарюючих суб'єктів характеризує насамперед співвідношення між власним капіталом і зобов'язаннями. Чим більшу питому вагу в структурі пасивів займає позиковий капітал, тим вищий ризик кредиторів і нижча ймовірність повернення боргів у випадку банкрутства підприємства-боржника. Однак співвідношення між власним капіталом і

зобов'язаннями дозволяє дати лише загальну оцінку фінансової стійкості підприємств.

Тому у світовій і вітчизняній фінансово-аналітичній практиці розроблена система фінансових коефіцієнтів, які відображають різні аспекти стану активів і пасивів підприємства. За змістом їх можна поділити на три групи:

1. Показники структури капіталу – характеризують співвідношення між статтями і розділами пасиву балансу: коефіцієнт автономії; коефіцієнт концентрації залученого капіталу; коефіцієнт фінансування; коефіцієнт фінансового ризику; коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів; коефіцієнт структури залученого капіталу.

2. Показники стану оборотних активів – характеризують співвідношення між статтями і розділами активу й пасиву балансу: коефіцієнт маневреності власного капіталу; коефіцієнт забезпеченості оборотних коштів; коефіцієнт забезпеченості запасів; коефіцієнт маневреності власних оборотних коштів.

3. Показники стану основного капіталу – характеризують співвідношення між статтями і розділами активу балансу: коефіцієнт реальної вартості майна; коефіцієнт реальної вартості основних засобів у майні; коефіцієнт накопичення амортизації; коефіцієнт співвідношення оборотних і необоротних активів.

Аналіз показників оцінки фінансової стійкості підприємства проводиться за двома напрямками. По-перше, порівняння фактичних значень показників, які визначені на дату складання балансу, з нормативними рівнями, що дозволить сформулювати висновок про фінансову стійкість (або нестійкість) підприємства за відповідним коефіцієнтом. При цьому слід мати на увазі, що незначне відхилення фактичного рівня показників від нормативних значень не завжди свідчить про фінансову нестабільність підприємства. Висновки на основі таких порівнянь повинні бути зваженими і враховувати специфіку функціонування господарюючого суб'єкта. По-друге, порівняння фактичних значень показників у динаміці, що дасть змогу визначити тенденції у зміні фінансової стійкості підприємства.

